

การพัฒนากรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา
ของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา
DEVELOPMENT OF A CONCEPTUAL FRAMEWORK TO BRIDGE SCHOOL TRANSITION
FROM KINDERGARTEN TO ELEMENTARY

นางสาวจิตโสภณ โสหา*
Jidsopin Soha
ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ**
Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา โดยเริ่มจากการทบทวน จัดหมวดหมู่ และลำดับความสอดคล้องต่อเนื่องของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางการเรียน หลักการสำคัญและแนวทางการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ทั้งนี้ผลการศึกษาเอกสารสามารถสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนของเด็กอนุบาลของ National Education Goals Panel (1998) และ The Early Years Foundation Stage (2014) แนวปฏิบัติของครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของ Dockett and Perry (2001) และหลักการสำคัญที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาเข้าสู่โรงเรียนของ Yeboah (2002) ได้กรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ (1) การวางแผนการดำเนินงานการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วย การกำหนดแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (2) การสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร (3) การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ประกอบด้วย พัฒนาการและการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ซึ่งสามารถนำไปใช้ศึกษาในด้านการสร้างรอยเชื่อมต่อของครูอนุบาลต่อไป

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: mm_poo@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

***ได้รับทุนการศึกษาจากทุนอุดหนุนการศึกษานิพนธ์สำหรับนิสิต

ISSN1905-449

Abstract

The purpose of this article was to develop a conceptual framework of bridging school transition from kindergarten to elementary. The study started with a literature review, grouping and ordering data related to school readiness, principles and approaches in building school transition. The result of this study was a conceptual framework based on the synthesis of bridging school transition from kindergarten to elementary: school readiness from National Education Goals Panel (1998) and The Early Years Foundation Stage (2014); the guideline of effective transition to school program from Dockett and Perry (2001); and principles for smooth and successful transition to school from Yeboah (2002). There were three aspects as follows: (1) plan of building school transition procedure consisting of supportive guidelines and roles, monitoring and evaluation; (2) collaboration involving the stakeholders consisting of positive relationship networking and communication; and (3) facilitation of school readiness and management of learning atmosphere toward social adjustment consisting of child learning and development and the adjustment of learning atmosphere. This conceptual framework may be used for teachers to bridge school transition from kindergarten to elementary

คำสำคัญ: กรอบแนวคิด / การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา / เด็กอนุบาล / ชั้นประถมศึกษา

KEYWORDS: CONCEPTUAL FRAMEWORK/BRIDGING SCHOOL TRANSITION / KINDERGARTEN / ELEMENTARY

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น ในทางกลับกันประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาในระบบการศึกษาได้อย่างตรงจุด (ประเวศ วะสี, 2557) หากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิจารณาอย่างใคร่ครวญในการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงจะต้องเข้าไปสู่การบูรณาการเข้าสู่ทักษะชีวิตผนวกกับการพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละวัยเพื่อให้การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตตั้งแต่วัยแรกเกิด ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาควรให้ความสำคัญตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตั้งแต่ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ไปจนถึงด้านสติปัญญา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าอีกทั้งยังให้ผลตอบแทนระยะยาว ศาสตราจารย์ ดร. เจมส์ เจ. เฮกแมน จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกากล่าวว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนาที่ได้ผลในอนาคตมากถึง 7 เท่า ฉะนั้นนักการศึกษาจึงควรสนับสนุนพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ (พัชรา เอี่ยมกิจการ, 2557) แต่การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นความสำคัญไปที่การเร่งเรียนเขียนอ่านซึ่งไม่เป็นไปตามพัฒนาการตามวัย ความคาดหวังจากผู้ปกครอง ระบบการเรียนและการสอนมุ่งเน้นท่องจำ และการวัดประเมินที่ไม่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กโดยแท้จริงจึงมีผลให้เกิดเด็กเกิดความเครียด ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ถดถอย (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2558) การจัดการศึกษาระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษายังมีช่องว่างที่ต้องเชื่อมโยงระหว่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาการรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ซึ่งรอยเชื่อมต่อทางการศึกษานั้น หมายถึง ช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเด็กจากการเรียนระดับชั้นหนึ่งไปยังอีกระดับชั้นหนึ่งซึ่งมีความท้าทายในการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบ สภาพแวดล้อม รวมถึงธรรมชาติในการ

เรียนรู้ที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ใหม่ ๆ กับโรงเรียน ครู และเพื่อน ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และครอบครัวในการร่วมมือกัน งานวิจัยของ Einarsdottir (2003) พบว่า การปฏิบัติงานของครูอนุบาลและครูประถมศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยการศึกษาในระดับปฐมวัยจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ผ่านการเล่น ในอีกมุมหนึ่งของการศึกษาในระดับประถมศึกษาการเรียนรู้จะเป็นรูปธรรมเน้นการเรียนรู้เป็นรายวิชาหลัก และมีการสอบวัดประเมินผลจึงทำให้เด็กวัยอนุบาลที่กำลังจะขึ้นระดับประถมศึกษาเผชิญกับปัญหาในการปรับตัว

ดังนั้นหลักสูตรในประเทศไทยจึงควรคำนึงถึงช่วงระยะการเปลี่ยนแปลง หรือช่วงรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ซึ่งเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเด็กจากการเรียนระดับชั้นหนึ่งไปยังระดับชั้นหนึ่ง ส่งผลให้เด็กเกิดความท้าทายในการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบ สภาพแวดล้อม และธรรมชาติในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และเป็นการเรียนรู้ใหม่ของครอบครัว ในบทบาท ความคาดหวัง การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ใหม่ ๆ กับโรงเรียน ครู มีการจัดเตรียมการรับเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนใหม่ ๆ โดยทำงานร่วมกับเด็กและผู้ปกครองเพื่อช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ โดยผ่านการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็ก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และครอบครัวของเด็ก ที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษานั้นประสบความสำเร็จเป็นไปอย่างราบรื่น การสร้างรอยเชื่อมต่อปรากฏในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูระดับอนุบาล และครูระดับประถมศึกษา เพื่อลดช่องว่างในการประสานงานในการจัดการศึกษาของทั้ง 2 ระดับ ดังนั้นหากบุคลากรทางการศึกษามีการทำงาน หรือการประสานความร่วมมือกันทั้งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเด็กโดยแท้จริง (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557)

ความพร้อมทางการเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กมีการเริ่มต้นชีวิตที่ดี มีจิตใจและอารมณ์ที่มั่นคง มีความสามารถในการเข้าสังคม และความสามารถในการเรียนรู้ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้าสู่ช่วงรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาประกอบไปด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของโรงเรียน และความพร้อมของครอบครัว (Unicef, 2012) ความพร้อมทางการเรียนมีส่วนสำคัญในการสร้างรอยเชื่อมต่อซึ่งจะช่วยเด็กสามารถปรับตัวในช่วงระยะยาว ดังนั้นการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และผู้ปกครอง

Margetts (2002) ได้กล่าวถึงการสร้างรอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพซึ่งแสดงให้เห็นบทบาทที่สำคัญของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา คือ ครูช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับสถานการณ์ใหม่ ครูช่วยแนะนำเด็กเกี่ยวกับชีวิตในโรงเรียนใหม่ โดยเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนให้กับเด็กผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กก่อนเข้าเรียนครูให้ข้อมูลกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อ เพื่อลดความกังวลของผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และครูอนุบาลให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กกับครูประถมและมีการศึกษาดูงานและทำงานร่วมกัน ดังนั้นครูจึงมีบทบาทของสำคัญในการสร้างความร่วมมือจากบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนารอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา สำหรับงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อของครูทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา อันจะยังประโยชน์ในการ

เป็นแนวทางส่งเสริมการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและมีคุณภาพ ส่งผลดีในการสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่องให้เป็นรากแก้วที่มั่นคง เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำไปสู่การดำเนินการวิจัยเรื่องการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นเป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาการพัฒนากรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่สังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนของ National Education Goals Panel (NEGP) (1998) และ The Early Years Foundation Stage (EYFS) (2014) แนวปฏิบัติของครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของ Dockett and Perry (2001) และหลักการสำคัญที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาเข้าสู่โรงเรียนมีความราบรื่นและประสบความสำเร็จของ Yeboah (2002) ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำไปสู่การดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาซึ่งมีรายละเอียดจากการทบทวนวรรณกรรมดังนี้

1. ความพร้อมทางการเรียน

ความพร้อมทางการเรียน หมายถึง กระบวนการของการเรียนรู้และพัฒนาช่วงปฐมวัยจากวัยทารกสู่วัยเรียน เด็กจะได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการเข้าสังคม และความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของเด็ก ครอบครัว ของเด็ก โรงเรียน และชุมชนที่ส่งเสริมความสำเร็จของเด็ก เป็นสำคัญในการพัฒนาความพร้อมในการเข้าเรียน ภายใต้การเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยที่จะช่วยให้เด็กสามารถเริ่มต้นชีวิตที่ดีได้

องค์ประกอบของความพร้อมทางการเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความพร้อมของเด็ก ความพร้อมของครอบครัว ความพร้อมของโรงเรียน และความพร้อมของชุมชน ซึ่งความพร้อมของเด็กนั้นจะเกี่ยวข้องและครอบคลุมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ความพร้อมด้านครอบครัว คือการที่ครอบครัวมีความใส่ใจในการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งจะเข้าใจและยอมรับ ความพร้อมของโรงเรียน คือ ความพร้อมในการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กและครอบครัว เปิดโอกาสให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมและมีการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างบ้านและโรงเรียน และความพร้อมของชุมชน คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลให้บริการด้านสุขภาพและโภชนาการ ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่เด็กและครอบครัวอย่างเท่าเทียม

National Education Goals Panel (1998) ได้เสนอความพร้อมที่แบ่งเป็น 5 มิติ ดังนี้

1) สุขภาวะทางกายและพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว (Physical well-being and motor development) ได้แก่ พัฒนาการทางร่างกาย คือ อัตราการเจริญเติบโต สมรรถภาพทางกาย หน้าที่การ

ทำงานของอวัยวะต่างๆในร่างกาย และความสามารถของร่างกาย คือ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์มือกับตา ทักษะการใช้ประสาทสัมผัส

2) พัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ (Social and emotional development) ได้แก่ พัฒนาการด้านอารมณ์ คือ รู้จักตนเอง รู้จักนิสัยความสามารถ บทบาททางสังคม และคุณค่าในตนเอง รู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และพัฒนาการด้านสังคม คือ ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและเพื่อน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น เข้าใจและแยกแยะบทบาทของผู้อื่น ทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับเพื่อน และความสามารถในการสร้างมิตรภาพ

3) วิธีการเรียนรู้ กระบวนการที่มีต่อการเรียนรู้ (approaches toward learning) ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อตัวเองในการทำงาน พื้นอารมณ์และรูปแบบวัฒนธรรมมีผลต่อรูปแบบการคิดและการทำงานของเด็ก และรูปแบบการเรียนรู้ คือ มีความกระตือรือร้นในประสบการณ์ใหม่ๆที่ท้าทาย มีความคิดริเริ่ม มีการสะท้อนตนเอง มีจินตนาการ

4) พัฒนาการด้านภาษา (Language development) ได้แก่ ภาษาพูด คือ การฟัง การพูด การใช้ภาษาทางสังคม เช่น การแนะนำตัวเอง การบอกความรู้สึก คำศัพท์และความหมาย การตั้งคำถาม และการสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา เช่น เพลง คำคล้องจอง และนิทาน และการรู้หนังสือขั้นต้น คือ สนใจหนังสือใหม่ ๆ ที่หลากหลาย จดจำเรื่องที่คุ้นเคยรู้จักตัวอักษร เชื่อมโยงตัวอักษรและการเล่าเรื่อง ตระหนักถึงลำดับเรื่องราวต่าง ๆ กระบวนการเขียนเช่น การขีดเขียน

5) พัฒนาการด้านสติปัญญาและความรู้พื้นฐาน (cognitive and general knowledge) ได้แก่ ความรู้ทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ เช่น สี รูปร่าง ผ่านการสังเกต สำรวจ และประสบการณ์ ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และตรรกะ สร้างความเข้าใจ ความเหมือนความต่างของคน สิ่งของ เหตุการณ์ต่าง ๆ และความรู้เรื่องพื้นฐานทั่วไป เช่น ตัวอักษรภาษาอังกฤษมีทั้งหมด 26 ตัว เป็นสระ 5 ตัว พยัญชนะ 21 ตัว และความสามารถทางสติปัญญา เด็กจะพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เช่น การแก้ปัญหา

The Early Years Foundation Stage (2014) ได้กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของเด็ก 0-5 ปี ซึ่งแบ่งเป็น 7 ด้าน โดยด้านที่ 1 ถึง 3 เป็นด้านความรู้พื้นฐาน (The prime areas) และด้านที่ 4 ถึง 7 เป็นความรู้เฉพาะด้าน (The specific areas) ดังนี้

1) การสื่อสารและภาษา (Communication and language)

(1) การฟัง และความสนใจ เด็กสนใจฟังในช่วงเวลาของเหตุการณ์หนึ่ง ฟังนิทาน คಾದเตา เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น มีการตอบสนองต่อเรื่องที่ฟัง ด้วยการแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถาม หรือท่าทางต่าง ๆ ให้ความสนใจกับผู้พูดและตอบสนองอย่างเหมาะสมในขณะที่ทำกิจกรรม

(2) ความเข้าใจ เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอน และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหรือกิจกรรมต่าง ๆ และตอบคำถามอย่างไรและทำไมเกี่ยวกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ต่างๆได้

(3) การพูด เด็กพูดแสดงออกเกี่ยวกับตนเองได้ แสดงถึงการรับรู้ถึงความต้องการของผู้พูด เด็กสามารถเล่าถึงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตในขณะที่พูดได้ สามารถเล่าเรื่องและอธิบายสิ่งต่าง ๆ ตามเหตุการณ์หรือจินตนาการได้

2) พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical development)

(1) การเคลื่อนไหว และการหยิบจับ เด็กแสดงให้เห็นว่ามีการควบคุมและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่เคลื่อนไหวได้ดี สามารถหยิบจับอุปกรณ์และสิ่งของได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจับดินสอในการเขียนอย่างถูกต้อง

(2) สุขภาพ และการดูแลตนเอง เด็กรู้จักความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดีและการออกกำลังกายและอาหารที่มีประโยชน์ พุดคุยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย ดูแลสุขภาพลักษณะของตนเองได้ รวมถึงการแต่งตัวและการไปเข้าห้องน้ำด้วยตนเอง

3) พัฒนาการด้านตนเอง สังคมและอารมณ์ (Personal, social and emotional development)

(1) ความมั่นใจในตนเอง และการตระหนักถึงตนเองเด็กมีความมั่นใจในกิจกรรมใหม่ มีความมั่นใจในการพูดในกลุ่ม และจะพูดถึงความคิดของตนในกิจกรรม เลือกทำให้สิ่งที่ตนต้องการและจะบอกว่าจะทำด้วยตนเองไม่ต้องการให้ใครมาช่วยเหลือ

(2) การจัดการกับความรู้สึกและพฤติกรรม เด็กพูดถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รวมถึงพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าพฤติกรรมใดไม่เป็นที่ยอมรับ สามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือชั้นเรียนได้ มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎ สามารถปรับตัวในสถานการณ์ที่แตกต่าง

(3) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กเล่นร่วมกับผู้อื่น แบ่งปันรอยยิ้มในการเล่นร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในการเล่น รับรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น

4) การรู้หนังสือ (Literacy)

(1) การอ่าน เด็กสามารถอ่านและเข้าใจประโยคง่าย ๆ อ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้อง อ่านคำง่าย ๆ ได้ และแสดงความเข้าใจเมื่อพุดคุยกับคนอื่นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอ่าน

(2) การเขียน เด็กใช้ความรู้เกี่ยวกับเสียงตัวอักษรที่ตนรู้จักในการเขียนคำการเขียนประโยคง่าย ๆ การสะกดคำง่าย ๆ ได้ถูกต้อง

5) คณิตศาสตร์ (Mathematics)

(1) ตัวเลข เด็กสามารถนับ 1 ถึง 20 ได้ เปรียบเทียบตัวเลขมากกว่าน้อยกว่าได้สามารถเพิ่มและลบออกได้ 1-2 ตัวเลข และสามารถนับถอยหลังเพื่อหาคำตอบได้ สามารถแก้ปัญหาคำนวณได้

(2) รูปร่าง พื้นที่ และการวัด เด็กพุดคุยเปรียบเทียบเกี่ยวกับขนาด น้ำหนักความจุ ตำแหน่ง ระยะทาง เวลาและเงิน เพื่อที่จะแก้ปัญหาคำนวณ เด็กจดจำ สร้างและอธิบายแบบรูปได้ สามารถสำรวจและอธิบายลักษณะของสิ่งของต่าง ๆ โดยใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์ได้

6) ความเข้าใจโลก (Understanding the world)

(1) บุคคลและชุมชน เด็กพุดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาและปัจจุบัน พุดถึงสมาชิกในครอบครัว รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ไม่อนุญาตให้ทำ และรู้ถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับคนอื่น รวมไปถึงครอบครัว ชุมชน และประเพณีที่แตกต่าง

(2) โลก เด็กรู้จักความเหมือนและความแตกต่างของสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เด็กสำรวจสัตว์และพืช และอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

(3) เทคโนโลยี เด็กรู้จักการใช้เทคโนโลยีในสถานที่ที่ต่างกัน เช่น บ้านและโรงเรียนและเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องกับวัตถุประสงค์

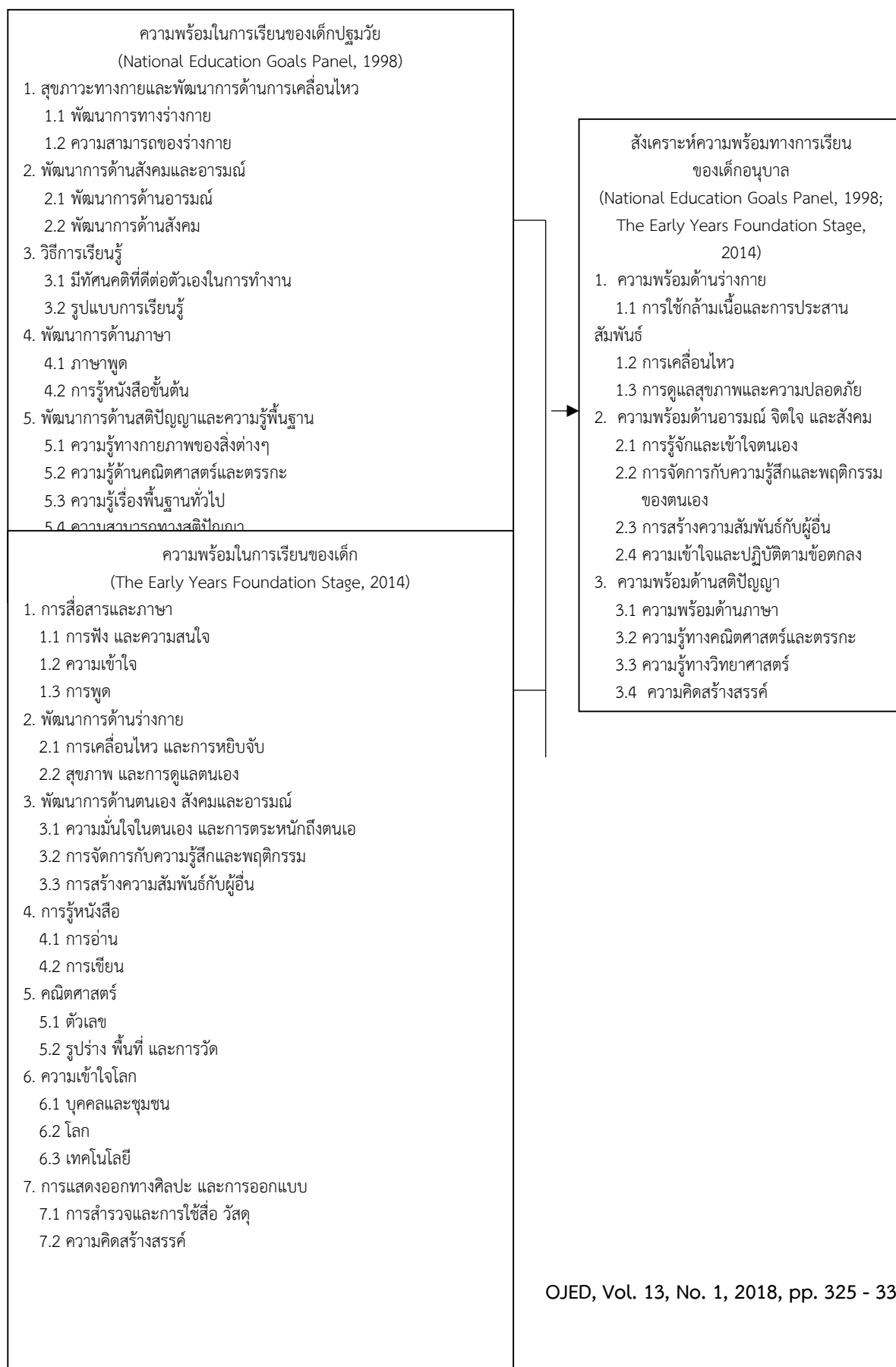
7) การแสดงออกทางศิลปะ และการออกแบบ (Expressive arts and design)

(1) การสำรวจและการใช้สื่อ วัสดุ เด็กมีประสบการณ์ในการร้องเพลง การเล่นดนตรีและการเต้นรำ และได้สำรวจสื่อวัสดุที่มีความหลากหลาย

(2) ความคิดสร้างสรรค์ ใช้สื่อวัสดุต่าง ๆ ในการแสดงออกทางความคิดความรู้สึกผ่านงานศิลปะ กิจกรรมดนตรี การเต้น การเล่นเกม และนิทาน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนอนุบาลของ National Education Goals Panel (NEGP) (1998) และ The Early Years Foundation Stage (EYFS) (2014) ประกอบไปด้วย 3 มิติ รายละเอียดดังแสดงในแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 สังเคราะห์ความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนอนุบาล

2. รอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

รอยเชื่อมต่อทางการศึกษา คือ ช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเด็กจากการเรียนระดับชั้นหนึ่งไปยังระดับชั้นหนึ่ง ซึ่งมีความท้าทายในการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบ สภาพแวดล้อม และธรรมชาติในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และเป็นการเรียนรู้ใหม่ของครอบครัว ในบทบาท ความคาดหวัง การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ใหม่ ๆ กับโรงเรียน โรงเรียน ครู มีการจัดเตรียมการรับเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนใหม่ ๆ โดยทำงานร่วมกับเด็กและผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาให้มีความสะดวกและเป็นไปอย่างราบรื่น

Dockett and Perry (2001) ได้เสนอแนวปฏิบัติของครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1) การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครู

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างของครูกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก

2) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพจะให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในโรงเรียน รวมทั้งสภาพแวดล้อมของเด็กที่มีต่อรอยเชื่อมต่อด้วยเช่นกัน รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพจะให้ความสำคัญกับบทบาทของครอบครัวและนักการศึกษา และมุ่งที่จะสร้างความร่วมมืออันนำมาซึ่งประสบการณ์ของเด็ก

3) การแยกระหว่างแผนงานปฐมนิเทศกับแผนงานรอยเชื่อมต่อ

แผนงานปฐมนิเทศและแผนงานรอยเชื่อมต่อมีความแตกต่างกันหลายด้าน แผนงานที่ผู้ปกครองกล่าวว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับตนเองและบุตรหลานนั้นต้องเป็นมากกว่าแค่การเดินชมโรงเรียน และการบรรยายแนะนำโรงเรียนของอาจารย์ใหญ่ สิ่งที่มีคุณค่าสำหรับผู้ปกครอง คือ โอกาสที่จะถามคำถาม การหารือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และทราบว่าโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างตั้งแต่สมัยที่ตนเรียน กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การจัดการพบปะหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งมีผู้ปกครองและเด็กกลุ่มเล็ก ๆ มาเข้าร่วม ผู้ปกครองที่มีโอกาสได้เห็นบุตรหลานในโรงเรียนจะรู้สึกว่ามีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจว่าบุตรหลานของตนพร้อมที่จะเริ่มเข้าเรียนแล้วหรือไม่ ครูผู้สอนเองก็กล่าวถึงสิ่งที่คล้าย ๆ กัน กลุ่มผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในแผนงานรอยเชื่อมต่อได้ออกแบบและทำการสำรวจเพื่อศึกษาการตอบรับที่มีต่อแผนงานรอยเชื่อมต่อ ซึ่งผลที่ได้จะถูกนำมาใช้วางแผนรอยเชื่อมต่อในอนาคต

4) การใช้เงินทุนและทรัพยากรที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะ

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรหลายด้าน ซึ่งรวมถึงบุคลากร เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และพื้นที่สำหรับดำเนินงาน บ่อยครั้งที่บุคลากรในโรงเรียนและโรงเรียนอนุบาล ใช้วิธีการสร้างสรรค์และเน้นความร่วมมือกัน เพื่อระบุแนวทางในการนำทรัพยากรหรือเงินทุนมาใช้เพื่อสนับสนุนโปรแกรมรอยเชื่อมต่อ การระดมทุนและทรัพยากรให้เพียงพออาจต้องมาจากหลายแหล่ง

5) การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยทั้งผู้ปกครอง เด็ก และครู นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างบริบทของโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาด้วย การมีส่วนร่วมของคนหลายฝ่าย ช่วยทำให้ทุกฝ่ายรู้จักเด็กเชิงลึกมากขึ้น

6) การวางแผนที่ดีและการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการวางแผนที่ละเอียดและมีวัตถุประสงค์ชัดเจนโดยการระดมความคิดร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลทุกขั้นตอน รวมไปถึงต้องมีการรับฟังความคิดเห็นด้วย

7) ความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อกัน

รอยเชื่อมต่อที่วางแผนมาเป็นอย่างดีจะสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของผู้ที่เข้าร่วม เมื่อผู้เข้าร่วมรอยเชื่อมต่อแต่ละคนได้รู้จักคนอื่น ๆ มากขึ้น ความต้องการก็จะเปลี่ยนไป นำมาซึ่งความสนใจและความกังวลในเรื่องต่าง ๆ แผนงานรอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพจะตระหนักถึงความจำเป็นในการยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับคนกลุ่มต่าง ๆ มีความจำเป็น

8) การตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและความเคารพซึ่งกันและกัน

รอยเชื่อมต่อมีการพัฒนาและนำมาปฏิบัติใช้บนพื้นฐานของความไว้วางใจ และมีการเคารพความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงมีแนวโน้มว่าจะเกิดการสื่อสารได้แบบเปิดกว้าง ความไว้วางใจและความเคารพช่วยให้ทุกคนรู้สึกมีคุณค่าภายในบริบทของโรงเรียน เช่นเดียวกับที่เด็กที่ทำหน้าที่ได้ดีที่สุดในสถานการณ์ที่รู้สึกปลอดภัยทั้งในด้านจิตใจและด้านร่างกาย ผู้ใหญ่ที่รู้สึกว่ามีความรับฟังความคิดและมุมมองของตนก็มักจะทุ่มเทบทบาทให้กับรอยเชื่อมต่ออย่างเต็มที่

9) การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ที่มีส่วนร่วม

รอยเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับ การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง กล่าวคือ ต้องมากกว่าแค่การที่โรงเรียนส่งจดหมายขอคำแนะนำถึงทางบ้าน และมากกว่าแค่การที่ครอบครัวพูดคุยกับเจ้าหน้าที่โรงเรียน แม้ว่าจดหมายข่าวและกระดานประกาศจะเป็นประโยชน์ แต่สื่อเหล่านี้เป็นการส่งเสริมการสื่อสารแบบทางเดียวมากกว่าการสื่อสารซึ่งกันและกัน ในรอยเชื่อมต่อของโรงเรียนหนึ่ง การสื่อสารซึ่งกันและกันได้รับการส่งเสริมจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรสองภาษาในชุมชน บุคคลนี้มีความน่าเชื่อถือในชุมชนท้องถิ่นและสามารถอำนวยความสะดวกในการสนทนาระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องได้

10) การคำนึงถึงบริบทของชุมชนและครอบครัวของเด็กแต่ละคน

บริบทที่เด็กอาศัยอยู่จะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสถานภาพสังคม เศรษฐกิจ ความห่างไกลของพื้นที่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลักษณะงานของผู้ปกครอง ความรู้ด้านภาษา ความพิการและความต้องการพิเศษอื่น ๆ แม้การที่ความหลากหลายนี้สะท้อนให้เห็นได้ทั่วไปในรอยเชื่อมต่อ แต่ก็ยังจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างของแต่ละครอบครัวที่อยู่ภายในแต่ละชุมชน ควรตระหนักและให้คุณค่าต่อประโยชน์ที่เกิดขึ้นมาจากความแตกต่างเหล่านี้

Yeboah (2002) ได้สรุปหลักการสำคัญที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาไปยังโรงเรียนมีความราบรื่นและประสบความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตระหนักถึงความสำคัญของการเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาลไปประถมศึกษา
- 2) นโยบายทางการศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาจะต้องสอดคล้องกัน
- 3) เด็กอนุบาลต้องได้รับการแนะนำโรงเรียนใหม่
- 4) พิจารณาถึงความสามารถรวมถึงความต้องการของเด็กในชั้นประถมศึกษา
- 5) เด็กต้องเตรียมตัวในการเข้าโรงเรียน ทั้งในชั้นอนุบาลและประถมศึกษา
- 6) หลังจากกระยะรอยเชื่อมต่อ ควรมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- 7) ครูอนุบาล ครูประถม และผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็ก
- 8) การจัดการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษาควรมีความต่อเนื่องกัน
- 9) โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมต้องร่วมมือกัน

10) ข้อมูลของโรงเรียนที่เด็กจบการศึกษามา ทั้งวัฒนธรรมและวิธีการสอน ทำให้รู้ว่าเด็กควรจะต้องรู้อะไรบ้างในโรงเรียนประถม

11) เพื่อนหรือพี่น้องในโรงเรียนใหม่จะช่วงสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็ก

12) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญมาก

13) การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาที่บ้านมีความสำคัญมาก

14) ควรพิจารณาถึงภูมิหลังทางสังคมของเด็ก

15) แผน โปรแกรม และนโยบาย ควรคำนึงถึงความหลากหลายทางชาติพันธุ์

16) วัฒนธรรมและภาษามีบทบาทสำคัญ

17) โปรแกรมหรือนโยบายควรคำนึงถึงเด็กที่อพยพ

18) ตระหนักและยอมรับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

19) ครูอนุบาลและครูประถมควรคำนึงถึงมุมมองของเด็ก

20) การกำกับติดตาม และประเมินผลโปรแกรมทั้งอนุบาลและประถมศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงและแสดงถึงความสำเร็จในการสร้างรอยเชื่อมต่อ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ แบบวิเคราะห์ความพร้อมทางการเรียน และ แบบวิเคราะห์แนวปฏิบัติของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

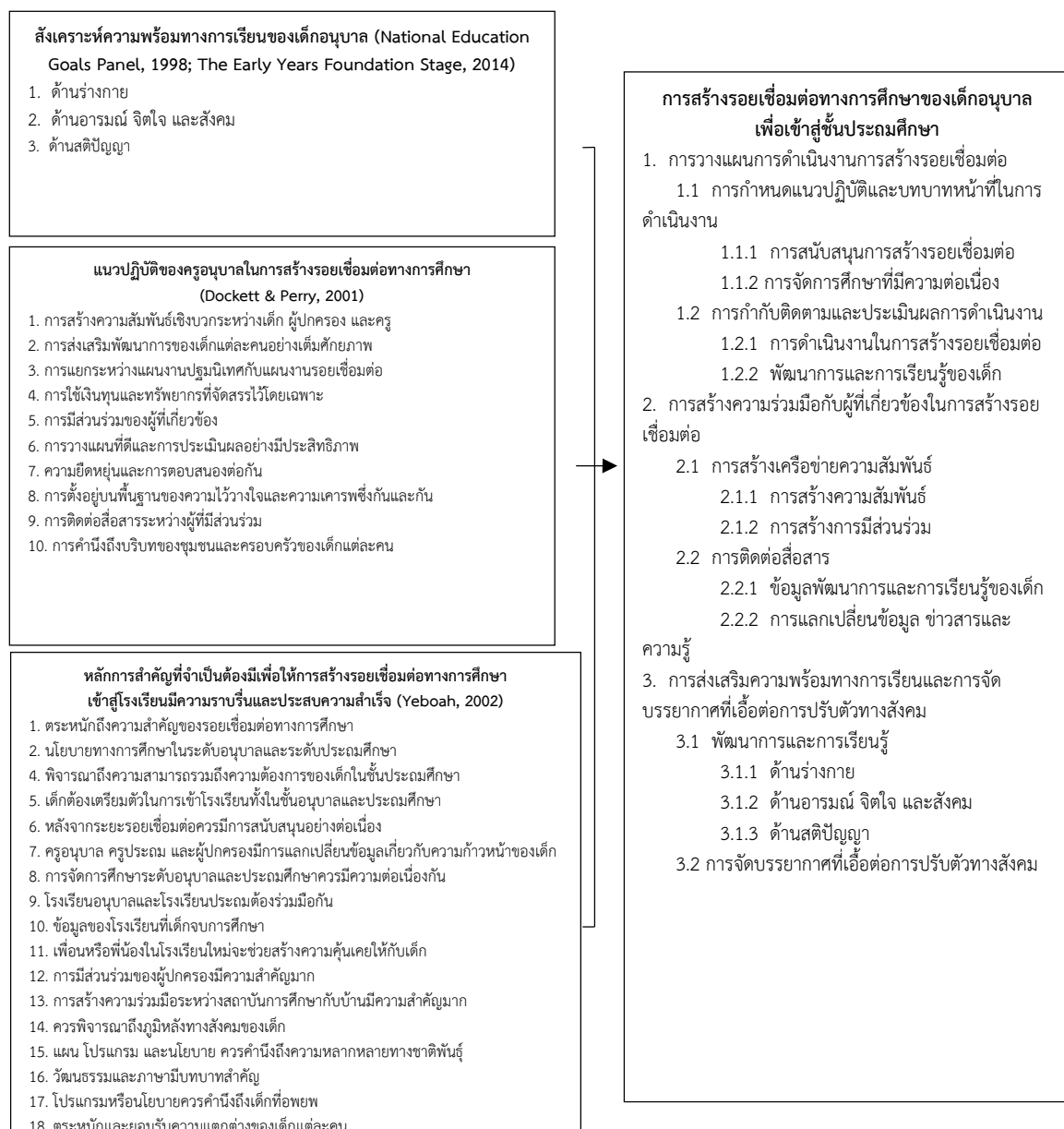
ผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานการสร้างรอยเชื่อมต่อ การสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อ และการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวของเด็ก ดังมีรายละเอียดในแผนภาพ 2

1. การวางแผนการดำเนินงานการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วยประเด็นย่อย 2 ประเด็นคือ (1) การกำหนดแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน ได้แก่ การสนับสนุนการสร้างรอยเชื่อมต่อ การจัดการศึกษาที่มีความต่อเนื่อง และ (2) การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ การดำเนินงานในการสร้างรอยเชื่อมต่อ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

2. การสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วยประเด็นย่อย 2 ประเด็นคือ (1) การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ การสร้างการมีส่วนร่วม และ (2) การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ข้อมูลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความรู้

3. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ประกอบด้วยประเด็นย่อย 2 ประเด็น ได้แก่ (1) การพัฒนาการและการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจและสังคม ด้านสติปัญญา และ (2) การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม

แผนภาพ 2 กรอบแนวคิดการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา

อภิปรายผล

1. การวางแผนการดำเนินการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วย (1) การกำหนดแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน (2) การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งได้มาจากแนวคิดของ Dockett & Perry (2001) และ Yeboah (2002) มีความสอดคล้องกับ Newzealand Government (2014) ที่ได้เสนอแนวปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อให้ประสบความสำเร็จว่า (1) การวางแผนล่วงหน้า ควรมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนที่เด็กจะเปิดเรียน โดยการพูดคุยกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่สำคัญคือผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในช่วงต้นก่อนที่เด็กจะเริ่มไปโรงเรียน โดยทางกระทรวงได้จัดทำหนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับการเริ่มต้นเข้าโรงเรียน (2) การมีบทบาทที่ชัดเจน บทบาทและความรับผิดชอบต่าง ๆ ควรพูดคุยตกลงร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนที่เด็กจะเข้าโรงเรียนใหม่ และควรมีชี้แจงบทบาทที่ชัดเจนเพื่อให้แน่ใจว่าการทำงานในทีมจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันและนำไปสู่การสร้างรอยเชื่อมต่อที่ดี (3) การกำกับติดตาม โรงเรียนควรมีการตรวจสอบการดำเนินงานในช่วงรอยเชื่อมต่อว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เด็ก ครู และผู้ปกครองอาจต้องการการสนับสนุนเป็นพิเศษในช่วงสองสามสัปดาห์แรกในช่วงเปิดโรงเรียน และควรมีการประชุมกับทีมโรงเรียนประมาณหกสัปดาห์หลังจากที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนใหม่ เพื่อหารือเกี่ยวกับสิ่งที่ดำเนินการได้ดี ปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันแก้ปัญหาต่อเนื่อง

2. การสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อ ประกอบด้วย (1) การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ (2) การติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้มาจากแนวคิดของ Dockett & Perry (2001) และ Yeboah (2002) มีความสอดคล้องกับ Margetts (2002) ได้เสนอมิติในการสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในรอยเชื่อมต่อไว้ 3 ด้าน ดังนี้ คือ (1) เด็ก ครูช่วยให้เด็กมีความคุ้นเคยกับสถานการณ์ใหม่ แนะนำเกี่ยวกับชีวิตในโรงเรียนใหม่ โดยเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนให้กับเด็กผ่านกิจกรรมต่างๆและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กก่อนเข้าโรงเรียน (2) ผู้ปกครอง ครูให้ข้อมูลกับผู้ปกครองเกี่ยวกับโรงเรียนใหม่ สนับสนุนการให้บริการแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อ มีการสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับเด็ก (3) ครูประถมศึกษา ครูอนุบาลให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่สำคัญของเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษามีการศึกษาดูงานและทำงานร่วมกัน

3. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ประกอบด้วย (1) การพัฒนาการและการเรียนรู้ (2) การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวทางสังคม ซึ่งได้มาจากแนวคิดของ National Education Goals Panel (1998), The Early Years Foundation Stage (2014), Dockett & Perry (2001) และ Yeboah (2002) ซึ่งสอดคล้องกับ Unicef (2012) ที่ได้นำเสนอว่าความพร้อมในการเข้าเรียนของเด็กมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก มีความเห็นสอดคล้องกับ National Education Goals Panel (1998) ที่กล่าวว่า ความพร้อมของตัวเด็ก คือ การมีสุขภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกายที่ดี พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวที่ดี มีพัฒนาการทางอารมณ์ที่มั่นคงและความสามารถทางสังคม เด็กจะต้องพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนด้วยทักษะพื้นฐานและความรู้ที่หลากหลาย และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปรับตัวของเด็ก มีความสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (2560) ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จะประสบผลสำเร็จได้ ครูอนุบาลต้องพูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดี ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และจัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูอนุบาล ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาสามารถนำกรอบแนวคิดไปใช้ประกอบการวิจัย หรือเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาให้มีความราบรื่นและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาสภาพและปัญหาของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ประเวศ วะสี. (2557). *อภิวัดการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มาตา.

พัชรา เอี่ยมกิจการ. (2557). *พัฒนาการเด็กปฐมวัยรากแก้วแห่งชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา: ก้าวที่สำคัญของเด็กประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 42(3), 143-159.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *การดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก: <http://admin.e-library.onecapps.org/Book/1233.pdf>.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2558). *ปฐมวัยรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. สืบค้นจาก: www.qlf.or.th/Home/Contents/1009

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Dockett, S., & Perry, B. (2001). Starting school: Effective transition. *Early Childhood Research and Practice*, 3(2), 1-14.

Einarsdottir, J. (2003). *Toward a smooth transition from preschool to primary school in Iceland*. Retrieved from <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00003302.htm>.

United Nations Children's Fund. (2012). *School Readiness: a conceptual framework*.

Margetts, K. (2002) Transition to school-complexity and diversity. *European Early Childhood Research Journal*, 10(2), 103-114.

National Education Goals Panel. (1998). *Ready Schools*. Retrieved from <http://govinfo.library.unt.edu/negp/reports/readysch.pdf>.

- National Education Goals Panel. (1998). *The Five Dimensions of Readiness*. Retrieved from http://teachingcommons.cdl.edu/tk/modules_teachers/documents/5dimensionsdoc.pdf.
- Newzealand Government. (2014). *Transition to School Guidelines for Early Intervention Providers*. Retrieved from http://www.nzkindergarten.org.nz/_literature_182188/Transition_to_School_%E2%80%93_Guidelines_for_Early_Invention_Providers_%E2%80%93_June_2014
- The Early Years Foundation Stage. (2014). *Statutory framework for the early years foundation stage: Setting the standards for learning, development and care for children from birth to five*. Retrieved from https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335504/EYFS_framework_from_1_September_2014__with_clarification_note.pdf.
- Yeboah, D.A. (2002). Enhancing transition from early childhood phase to primary education: Evidence from the research literature. *Early Years*, 22(1), 51-56.